

ΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ 1940-1941

(γράφει ο Θωμάς Στ. Γκίνης)

Ιστορικά Γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο Στρατιωτικό Αεροδρόμιο της Παραμυθιάς Θεσπρωτίας κατά την περίοδο του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου 1940-1941.

Πηγές απο το βιβλίο:

Ο ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1940-1944

ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΕΩΣ ΤΗΝ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

CHRISTOPHER SHORES και BRIAN CULL μαζί με τον NICOLA MALIZIA. Μετάφραση στα Ελληνικά 1ου κεφαλαίου, Γεώργιος Παπαδημητρίου, των υπολοίπων κεφαλαίων και επιμέλεια στρατιωτικής ιστορίας-ορολογίας Δημήτριος Β. Σταυρόπουλος. Προσθήκη φωτογραφικού υλικού Ελληνικής εκδόσεως, Ουμπέρτο Σιακετάνο, Σαράντης Λώλος, Γεώργιος Παπαδημητρίου και Νικόλα Μαλίτζια.

Οι βασικοί συντελεστές που βοήθησαν με τις πολύτιμες πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό του έργου αυτού, είναι ανώτατοι Αξιωματικοί της RAF, συγγενικά πρόσωπα των πεσόντων πιλότων κατά τις αερομαχίες εκατέρωθεν των μαχόμενων, διακεκριμένοι Πλωτάρχες και ιστορικοί, μεταξύ αυτών και Έλληνες, όπως ο Ανδρέας Σταματόπουλος από την Κέρκυρα, ο οποίος συνεισέφερε υλικό σχετικό με την τότε Ελληνική Βασιλική Αεροπορία και ήλεγξε χειρόγραφα για την ορθή ονομασία Ελληνικών τοπωνυμίων, (Ιστορικό τμήμα Ελληνικής Αεροπορίας), και μια πλειάδα από Άγγλους, Γερμανούς, Ιταλούς, Έλληνες, Γιουγκοσλάβους, και Γάλλους επιζώντες πιλότους της εποχής αυτής, οι οποίοι είχαν καταγράψει σημαντικά γεγονότα και φωτογραφίες κατά την διάρκεια του πολέμου 1940-1944.

Την συγκέντρωση των ιστορικών αυτών στοιχείων έκαναν οι: Christopher Shores, Hendon Brian Cull, burry St. Edmunds Nicola Malizia, San Arcangelo di Romagna Μάρτιος 1987.

<< Αυτά αναφέρονται στο βιβλίο, σελ. 9 >>.

Στο βιβλίο υπάρχουν επίσης χάρτες της Ηπείρου και της Ελλάδας γενικότερα που έλαβαν χώρα οι αεροπορικές επιχειρήσεις, κατάλογοι με αεροδρόμια που είχαν βάσεις οι εκατέρωθεν μαχόμενες πλευρές, λιμάνια και πόλεις που δέχθηκαν βομβαρδισμούς, υπάρχουν όλοι οι τύποι των αεροσκαφών που πήραν μέρος στις αερομαχίες, με τους πιλότους και τους οπλοβολυτές τους, κατάλογοι με τους πεσόντες, και τα αεροπλάνα που καταρρίφθηκαν στις αερομαχίες. Να

σημειώσουμε ότι η Ιταλική αεροπορική επίθεση γινόταν εκτός από τα Ιταλικά αεροδρόμια, και από τα Αλβανικά τα οποία είχαν καταλάβει, όπως της Κορυτσάς του Βερατίου, της Αυλώνας και των Τιράνων.

Από την Ελληνική πλευρά, στο μέτωπο της Ηπείρου χρησιμοποιήθηκαν κυρίως τα αεροδρόμια, των Ιωαννίνων, της Παραμυθιάς, της Λάρισας, των Τρικάλων, του Μενιδίου (Τατοΐου Μεγάρων) και της Θεσσαλονίκης.

Υπάρχουν αναφορές σε συγκεκριμένους στόχους επιθέσεων, εκατέρωθεν, όπως αποθήκες πολεμικού υλικού, τροφίμων, οδικών συγκοινωνιών γέφυρες όπως το κανάλι της Κορίνθου και πολλά άλλα. Γίνετε επίσης εκτεταμένη αναφορά στις προκλητικές ενέργειες της Ιταλίας κατά της Ελλάδας και της πρώην Γιουγκοσλαβίας πριν την έναρξη του πολέμου, με βυθίσεις πλοίων βομβαρδισμούς περιοχών, όπου στοίχισαν στις χώρες αυτές πάρα πολλά ανθρώπινα αθώα θύματα.

(Από τις 586 σελίδες του άκρως ενδιαφέροντος από ιστορικής άποψης, βιβλίου, επιλέξαμε και σας παρουσιάζουμε τα δραματικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν και έχουν άμεση σχέση με το Στρατιωτικό Αεροδρόμιο της Παραμυθιάς και τις επιχειρήσεις που έλαβαν χώρα στο Αλβανικό Μέτωπο).

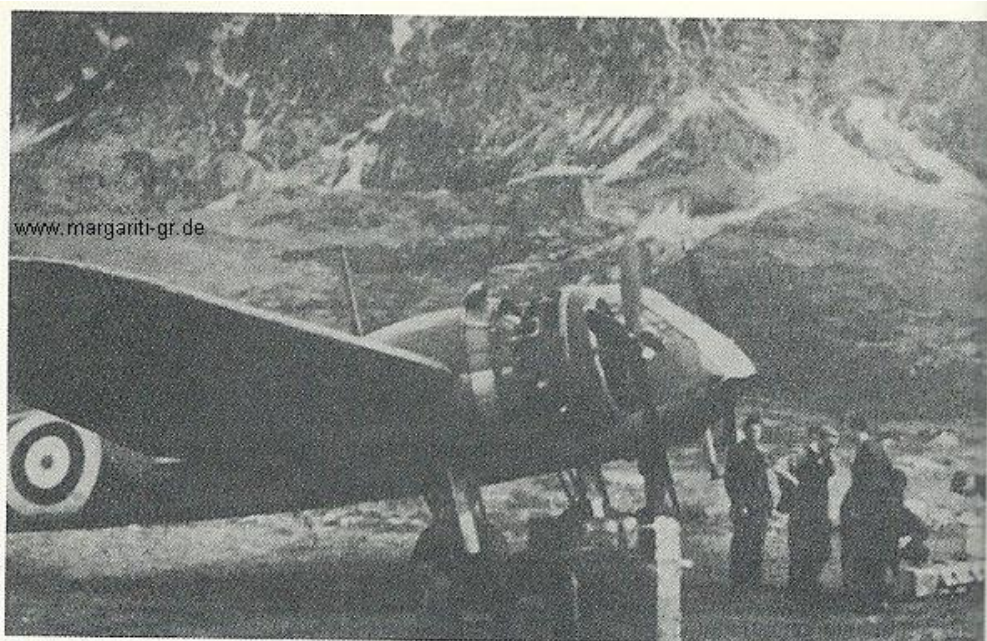
Ξεκινάμε από την σελ. 31, όπου γράφει...Ενώ οι Ιταλοί παρουσίαζαν σημαντική πρόοδο στον δυτικό παραλιακό τομέα του μετώπου, καταλαμβάνοντας στις 3 Νοεμβρίου την Παραμυθιά και το Μαργαρίτι, στον ανατολικό τομέα η Ελληνική αντεπίθεση είχε ήδη αρχίσει με μεγάλη ένταση. Ήδη από της 2 Νοεμβρίου οι Έλληνες είχαν εισβάλει σε βάθος πέντε χιλιομέτρων στο Αλβανικό έδαφος αιχμαλωτίζοντας εννέα αξιωματικούς 153 οπλίτες, αρκετά μουλάρια και πληθώρα υλικού. Στις 4 Νοεμβρίου ξεκίνησε πλέον η κύρια ελληνική αντεπίθεση στα δυτικά της Πίνδου....

Σελ. 43...Στις 30 Οκτωβρίου του 1940, ο Βρετανός πρέσβης στην Αθήνα έστειλε ένα τηλεγράφημα στον στρατηγό Ουέηβελ με το οποίο τον ενημέρωνε ότι παρά το γεγονός ότι το ηθικό των Ελλήνων παρέμενε υψηλό, υπήρχε κρίσιμη ανάγκη για παροχή άμεσης και ορατής βοήθειας προκειμένου να συνεχιστεί η αντίσταση τους. Ο στρατηγός Ουέηβελ έστειλε τότε την 30η Μοίρα αεροσκαφών στην Ελλάδα η οποία είχε καταδιωκτικά Blenheim IF, βομβαρδιστικά Blenheim I, καταδιωκτικά Gladiator και Hurricane. Ένα μέρος από αυτά είχαν τις βάσεις τους στα Ιωάννινα και την Παραμυθιά.

Σελ.44, επισημαίνεται από τους Βρετανούς, ότι στην Ελλάδα μόνο το αεροδρόμιο του Τατοΐου ήταν επαρκώς επανδρωμένο, αλλά ήταν αρκετά μακριά από το μέτωπο της Ηπείρου. Έτσι τις επιχειρήσεις ανέλαβαν οι αεροπορικές βάσεις των Ιωαννίνων 212, των Τρικάλων και της Παραμυθιάς 211, παρά τις σημαντικές ελλείψεις που παρουσίαζαν, διότι ήταν κοντά στους στόχους και μπορούσαν με λιγότερα καύσιμα να κάνουν τις αναγκαίες επιχειρήσεις τους κατά του εχθρού. Στις 3 Νοεμβρίου 1940 έφτασαν τα πρώτα αεροσκάφη της 30ης Μοίρας με επικεφαλής τον επισημηναγό Ο.Γ. Σάνον τα οποία διαμοιράστηκαν στις Ελληνικές βάσεις, στην

Παραμυθιά τα πρώτα αεροσκάφη που έφτασαν ήταν τα Gladiator και μετέπειτα τα Blenheim. Ταυτόχρονα ο στρατηγός Ουέβελ έστειλε και πυροβολαρχίες οι οποίες ενισχυμένες με τις αντίστοιχες ελληνικές ανέλαβαν την αντιαεροπορική άμυνα των βάσεων.

Σελ. 48, μια ιστορική φωτογραφία από το στρατιωτικό αεροδρόμιο της Παραμυθιάς που χρησιμοποιήθηκε επανειλημμένως για τις πολεμικές επιχειρήσεις κατά των εισβολέων Ιταλογερμανών. Η αεροπορική βάση της Παραμυθιάς με αριθμό 211, αποτελούσε μόνιμο στόχο των εχθρικών αεροσκαφών και η περιοχή βομβαρδίστηκε επανειλημμένα. Στην λεζάντα της φωτο κάτω γράφει: Υποβλητική φωτογραφία ενός Blenheim MK.I της 211ης Μοίρας (υπ,αριθμόν L. 1434) το οποίο υφίσταται εργασίες συντήρησης στην Παραμυθιά στις αρχές του 1941. (Τ.Ν. Χέντερσον μέσω του Α. Τόμας).

Υποβλητική φωτογραφία ενός Blenheim MK.I της 211ης Μοίρας (υπ' αριθμόν L1434) το οποίο υφίσταται εργασίες συντήρησης στην Παραμυθιά στις αρχές του 1941. (Τ.Ν. Χέντερσον μέσω του Α. Τόμας)

Σελ. 144, αφήγηση του Ρόν Πήρσον πιλότου ενός καταδιωκτικού αεροσκάφους Blenheim .

<< Ήμασταν ισοδύναμοι, αφού το Blenheim διέθετε δύο πολυβόλα και το Cant τρία, δύο στον πίσω πυργίσκο και ένα μπροστά. Ασχοληθήκαμε πρώτα με τα κεντριά, που είχε στην ουρά του και με τη δεύτερη ριπή μου πέτυχα τον πίσω πολυβολητή. Το πλήγμα επιτεύχθηκε ακριβώς την ώρα που έπρεπε...Όταν εξαντλήθηκαν τα πυρομαχικά του μπροστινού πολυβόλου, δοκιμάσαμε να κάνουμε πλευρικές επιθέσεις, για να δώσουμε μια ευκαιρία βολής στον πίσω πολυβολητή μου.

Ήταν αρκετά διασκεδαστικό. Στην συνέχεια αναγκαστήκαμε να επιστρέψουμε, διότι δυστυχώς για το Ιταλικό Cant, αυτό εξακολουθούσε να πετά σε ύψος λίγο πάνω από τα κύματα, αν και είχαν σιγήσει όλα τα πολυβόλα του. Έτσι προσγειωθήκαμε κάπως δυσχερώς>>.

Προτού ο Πήρσον επιστρέψει στην Παραμυθιά, το Αεροπορικό Αρχηγείο είχε έλθει σε επαφή με την μοίρα και την πληροφόρησε ότι ένας Έλληνας παρατηρητής είχε δει την αερομαχία και είχε διακρίνει το Cant να συντρίβεται στη θάλασσα και να βυθίζεται.....

(Κάτω, Έλληνες πιλότοι στα Ιωάννινα).

Πιλότοι της 21ης Μοίρας φωτογραφίζονται στα Ιωάννινα έπειτα από τον επανεξοπλισμό τους στα τέλη του 1940 με πρώην Gladiator της RAF, ένα από τα οποία διακρίνεται πίσω από αυτή την ομάδα. (Α. Σταματόπουλος)

Σελ. 146 και 147.

Εκείνη την ημέρα στην Κέρκυρα, ο Ανδρέας Σπυρόπουλος που ήταν τότε 14 ετών και ζούσε στο χωριό Κοντόκαλι, κατέγραφε στο ημερολόγιο του:

<< Ήταν μεσημέρι της 18ης Μαρτίου 1941.

Ο μουντός ήχος ενός αεροσκάφους, που πετούσε μάλλον σε μεγάλο ύψος, με έκανε να ψάξω στον ουρανό. Έπειτα απο λίγο διέκρινα ένα μεγάλο αεροπλάνο με ωραίες αεροδυναμικές γραμμές, να έρχεται από τα βορειοανατολικά προς το μέρος μας και να πετά σε ύψος περίπου 3.000 μέτρων. Ήταν ένα Cant Z1007 bis Alcione με μονό κάθετο σταθερό και πηδάλιο διεύθυνσεως. Την ίδια στιγμή ένας άλλος ήχος αεροπορικού κινητήρα τράβηξε την προσοχή μας. Τρία διπλανά, που έδειχναν αρκετά παλαιά, πετούσαν από πάνω μας ερχόμενα από ανατολάς πάνω από τη θάλασσα, πετώντας σε τέλειο σχηματισμό, μάλλον αργά, αλλά σε ύψος περίπου 2.000 μέτρων.

Ήταν Breguet και πρέπει να είχαν δει τους Ιταλούς αφού επιτάχυναν για να ανεβούν ψηλότερα και να πετάξουν ταχύτερα για να προλάβουν τον εχθρό. Βλέποντάς τα ο Ιταλός έκανε στροφή 360 μοιρών προς τα δεξιά την στιγμή που πετούσε πάνω από την πόλη της Κέρκυρας, έχοντας πρόθεση να επιστρέψει στην

βάση του. Έλαβε χώρα μια ανταλλαγή πυρών για δύο η τρία λεπτά, κοντά στο χωριό Σιναράδες, όπου έπεσαν πολλοί άδειοι κάλυκες από τον ουρανό.

Όμως το Alcione ήταν πολύ ταχύτερο και διέφευγε εύκολα. Αμέσως μετά ακούσαμε εκρήξεις βομβών στα νοτιοδυτικά του νησιού, κάτι, που σήμαινε πιθανός ότι το βομβαρδιστικό είχε ξεφορτωθεί τις βόμβες του. Τότε τα Breguet XIX πέταξαν πάλι πάνω από τα κεφάλια μας και εξαφανίστηκαν προς ανατολάς, κατευθυνόμενα προς το πεδίο προσγείωσης τους στην Παραμυθιά>>.

Ο νεαρός Ανδρέας ήταν αρκετά σίγουρος ότι τα διπλανά, που είχε δει, ήταν τύπου Breguet. Όντως εκείνη την στιγμή σχεδίαζε στο ημερολόγιο του τις πτέρυγες τους. Δεν υπήρχαν όμως αεροσκάφη τέτοιου τύπου στην Παραμυθιά εκείνη την περίοδο και την ίδια μέρα μια τριάδα Gladiator της 112ης Μοίρας, που είχαν απογειωθεί από την Παραμυθιά, ενεπλάκησαν με ένα Z1007bis πάνω από την Κέρκυρα, αλλά αυτό κατάφερε να τους διαφύγει.

Σελ. 152 και 153:

Τα Macchi της 153ης Σμηναρχίας Δίωξης επέστρεψαν πάνω από την Παραμυθιά για μιά ακόμη διέλευση πολυβολισμού νωρίς το απόγευμα της 26^{ης} Μαρτίου. Καθώς πλησίαζαν, συναντήθηκαν με τέσσερα Gladiator της 112ης Μοίρας τα οποία οι Ιταλοί μέτρησαν μέχρι πάλι ως 12. Ένα Gladiator υπέστη σοβαρές ζημιές κατά την αερομαχία, αλλά ο χειριστής του κατάφερε να τους διαφύγει.

Σελ. 152 και 153:

Τα Macchi της 153ης Σμηναρχίας Δίωξης επέστρεψαν πάνω από την Παραμυθιά για μια ακόμη διέλευση πολυβολισμού νωρίς το απόγευμα της 26ης Μαρτίου. Καθώς πλησίαζαν, συναντήθηκαν με τέσσερα Gladiator της 112ης Μοίρας τα οποία οι Ιταλοί μέτρησαν μέχρι πάλι ως 12. Ένα Gladiator υπέστη σοβαρές ζημιές κατά την αερομαχία, αλλά ο χειριστής του κατάφερε να κάνει αναγκαστική προσγείωση με ασφάλεια ενώ ο σημαγός Souamp κατεδίωξε ένα από αυτά κάνοντας το να πέσει στην θάλασσα στα ανοικτά της Πέρδικας Θεσπρωτίας. Κατά την διάρκεια της αερομαχίας δύο Macchi απεμπλάκησαν και πολυβόλησαν το αεροδρόμιο της Παραμυθιάς, αναφέροντας ότι κατέστρεψαν δύο Gladiator και ένα Wellington.

Στην πραγματικότητα κατέστρεψαν μόνο ένα Gladiator και έπληξαν πάλι τα συντρίμια του Wellington το οποίο είχε ήδη καταστραφεί πριν από τέσσερις ημέρες.... Η 112η Μοίρα στα Ιωάννινα διατάχθηκε να στείλει όλα τα επιχειρησιακά Gladiator, που διέθετε στην Παραμυθιά, επειδή υπήρχε η πρόθεση αυτή η ομάδα να επανεξοπλιστεί με Hurricane. Την επομένη, τρεις πιλότοι αναχώρησαν με ένα Bombay, για να παραλάβουν τα πρώτα Hurricane από την Αίγυπτο.

Τελικά όμως αυτά τα αεροσκάφη θα κατέληγαν στην 33η Μοίρα στην Ελευσίνα, αντί για την 112η στα Ιωάννινα και Παραμυθιά. Της 27 Μαρτίου έξι μαχητικά Blenheim της 6ης Μοίρας μεταστάθμευσαν στην Παραμυθιά από όπου το

Σελ. 158:

Το απόγευμα της 5ης Απριλίου 1941, έξι Swordfish της 815ης Μοίρας έφθασαν πάλι στην Παραμυθιά οπλισμένα με τορπίλες, αλλά οι αναγνωριστικές πτήσεις έδειξαν ότι ούτε ο Αυλώνας ούτε το Δυρράχιο περιείχαν τέτοιους στόχους, που να αξίζει μια επιδρομή εναντίον τους. Έτσι στις 19.30 τα έξι αεροσκάφη απογειώθηκαν από την Παραμυθιά για μια επιθετική περιπολία πάνω από τις θαλάσσιες οδούς συγκοινωνιών, με τον αντισμήναρχο Kouf της Πτέρυγας <<W>> να επιβαίνει ως παρατηρητής σε ένα αεροσκάφος. Δύο Swordfish πέταξαν κατά μήκος των Ιταλικών ακτών μέχρι το Μπάρι, δύο προς το Σάν Τζιοβάνι και τα άλλα δύο περιπολούσαν μεταξύ του Οτράντο και του Αυλώνα. Δεν εντοπίστηκε κανένας στόχος, αλλά καθώς το τελευταίο ζεύγος επέστρεφε από τον Αυλώνα, το υπ, αριθμόν P4064 αεροσκάφος του υποπλοιάρχου Κ. Σ. Λή, υπέστη βλάβη στον κινητήρα και αποκολλήθηκε η έλικα του.

Καθώς το Swordfish βρισκόταν σε πολύ χαμηλό ύψος, για να μπορέσει το πλήρωμα να το εγκαταλείψει, ο Λή, έκανε αναγκαστική προσγείωση σε μια ξερή κοίτη ποταμού, 32 χιλιόμετρα πριν από την Παραμυθιά. Αν και το αεροσκάφος υπέστη μεγάλες ζημιές, το πλήρωμα δεν έπαθε το παραμικρό. Προσγειώθηκαν όμως σε μια απομακρυσμένη περιοχή και υποχρεώθηκαν να πεζοπορήσουν επεί τρεις μέρες. Όταν τελικά έφθασαν πάλι στην Παραμυθιά, βρήκαν ότι εξελισσόταν ένα πολύ διαφορετικό είδος πολέμου!

Σελίδα 247:

Εδώ βλέπουμε έναν πίνακα:

<<ΔΙΑΤΑΞΗ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΡΕΤΑΝΙΚΩΝ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ, 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1941 RAF>>. (Αναφέρονται όλες οι Μοίρες που στάθμευαν στην Ελλάδα, εμείς θα σας αναφέρουμε αυτές που είχαν τις βάσεις τους στα Ιωάννινα και στην Παραμυθιά).

ΚΑΤΑΔΙΩΚΤΙΚΑ, 112η Μοίρα στα Ιωάννινα και στην Παραμυθιά, επισμηναγός Λ.Τ. Σουάμπ, αεροσκάφη Gladiator. BOMBΑΡΔΙΣΤΙΚΑ, 211η Μοίρα στην Παραμυθιά, Επισμηναγός Α. Τ. Ιρβάν αεροσκάφη Blenheim I
BOMBΑΡΔΙΣΤΙΚΑ, 815η Μοίρα στην Παραμυθιά, Υποπλοίαρχος Μ. Α. Τόρενς Σπένς, αεροσκάφη Swordfish

Σελ. 248:

ΔΙΑΤΑΞΗ ΜΑΧΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ,
5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1941. ΚΑΤΑΔΙΩΚΤΙΚΑ,
21η Μοίρα στην Παραμυθιά, (δεν αναφέρεται ο διοικητής), αεροσκάφη Gladiator.

Σελ. 297:

(Στις 14 Απριλίου 1941 ο Βασιλιάς Πέτρος της πρώην Γιουγκοσλαβίας και μέλη της κυβέρνησης του φυγαδεύονται μέσω Παραμυθιάς).

<<Η κυβέρνηση αναχώρησε πλέον από το Πάλε, κοντά στο Σεράγεβο, με προορισμό το Νίκσιτς από όπου θα έφευγε με αεροπλάνο. Αργά το απόγευμα δύο

υδροπλάνα Sunderland της RAF κατέφθασαν στη Μπόκα Κοτόρσκα, για να παραλάβουν διπλωμάτες και Βρετανικό προσωπικό. Στο μεταξύ ο Βασιλιάς Πέτρος έφθασε επίσης στο Νίκσιτς ακριβώς την στιγμή που τέσσερα Ιταλικά S79 βομβάρδιζαν την κωμόπολη. Μια ώρα αργότερα έφυγε με ένα S.79 του 7ου Συντάγματος, το οποίο είχε χειριστή τον επισμηναγό Ντούσαν Σόφιλι, διοικητή της 66ης Μοίρας, με προορισμό την Ελλάδα. Δεχόμενο αντιαεροπορικά πυρά κατά μήκος των ακτών της Αδριατικής, το πλήρωμα πραγματοποίησε άφεση φωτοβολίδων και αμέσως μετά κατέφθασαν καταδιωκτικά της RAF, για να συνοδεύσουν το Savoia,(όπου επέβαινε ο Βασιλιάς), και ένα συνοδό Do17K. στην Παραμυθιά. Η άφιξη του εκεί θα περιγραφεί λεπτομερώς αργότερα>>.

Σελ. 328.

Ο Βασιλιάς Πέτρος στην Παραμυθιά:

<< Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, εκείνη την ημέρα ο Βασιλιάς Πέτρος της Γιουγκοσλαβίας έφυγε αεροπορικώς από το Νίκσιτς με ένα S.79 του 7ου Συντάγματος, με προορισμό την Ελλάδα. Κατά την διάρκεια του απογεύματος πέταξε στην Παραμυθιά ένα D0 17K, ακολουθούμενο από ένα Σαβοΐα, το οποίο έφερε λευκή σημαία και συνοδεύονταν από έξι Gladiator της 112ης Μοίρας. Για τον νεαρό μονάρχη και τον πρωθυπουργό του, συγκροτήθηκε αμέσως ένα άγημα απόδοσης τιμών αποτελούμενο από αεροπόρους της 211ης Μοίρας.

Ο Βασιλιάς σχολίασε ότι αυτό ήταν το καλύτερο άγημα, που είχε δει και σίγουρα το πρώτο σε πεδίο μάχης. Ένα από τα μέλη του ήταν και ο υποσμηνίας Τόμ Χάρισον, ο οποίος θυμόταν: <<Αυτό που δεν ήξερε η Αυτού Μεγαλειότης, ήταν ότι το 90% των εξαρτήσεων, που φορούσαμε, το είχαμε δανειστή από τους συναδέλφους μας και ότι υπήρχε μεγάλη έλλειψη καλών στολών και υλικού εκείνη την περίοδο.

Μια βαλίτσα που ξεφορτώθηκε από το S.79, λεγόταν ότι περιείχε τα Διαμάντια του Γιουγκοσλαβικού Στέμματος! Μπορεί να ήταν αλήθεια, αλλά είτε ήταν είτε όχι, έδωσε ένα ενδιαφέρον στην ζωή μας σε μια εποχή, που η τύχη φαινόταν να μας έχει εγκαταλείψει>>. Πιθανός να ήταν αλήθεια, αφού μια εβδομάδα αργότερα τα Διαμάντια φορτώθηκαν στο πολεμικό πλοίο (Defender) στην Καλαμάτα και μεταφέρθηκαν στην Αίγυπτο). Αργότερα το βράδυ ο Βασιλιάς έφυγε για το Μενίδι με το S.79, συνοδευόμενος από ένα Blenheim, αλλά όπως έχει ήδη αναφερθεί, Γιουγκοσλαβικά αεροσκάφη άρχισαν να καταφθάνουν στην Ελλάδα κατά μεγάλους αριθμούς, κυρίως S.79 D0 17K και Lockheed, αλλά επίσης και πολλά μικρότερα διπλάνα διαφορών τύπων>>.

Ο Τομ Χέντερσον θυμάται:

<< Από ότι μπορώ να θυμηθώ οι Γιουγκοσλάβοι (με κυρίως S.79 και D0 17K) άρχισαν να καταφθάνουν στις 12 και 13 Απριλίου και συνέχισαν να έρχονται, για το επόμενο τριήμερο. Δεν είδα κανένα Fury, η, Hurricane, αλλά ένα παράξενο δικινητήριο Lockheed ήταν παρόν. Δεν είχα ξαναδεί ποτέ τόσο μεγαλοπρεπής

στολές, σαν αυτές που φορούσαν μερικοί Γιουγκοσλάβοι, και τόσο υπέροχα μουστάκια >>.

Μέχρι το τέλος εκείνης της ημέρας ο αριθμός των Γιουγκοσλαβικών αεροπλάνων, που βρίσκονταν στην Παραμυθιά, είχε ανέλθει σε 44, αλλά υπήρχαν επίσης και άλλα, που προσγειώνονταν αλλού. Δύο πολυκινητήρια αεροσκάφη, που πιστεύετε ότι ήταν τύπου Caproni 310 από το 603ο Σμήνος . Εκπαίδευσης, προσγειώθηκαν στην Κέρκυρα. Ένα από αυτά προσγειώθηκε στο αεροδρόμιο της Γαρίτσας, αλλά προσέκρουσε με το ρύγχος λόγω της λάσπης. Κανείς από τους επιβαίνοντες δεν έπαθε κάτι, αλλά το αεροσκάφος υπέστη ζημιές. Οι επιβάτες του μεταφέρθηκαν από το νησί με βάρκα στο Νότο.

Το δεύτερο αεροσκάφος προσγειώθηκε περίπου 20 λεπτά αργότερα στην Λευκήμμη της Κέρκυρας, σε ένα πεδίο προσγείωσης, που ήταν ακατάλληλο για προσγείωση και εγκαταλείφθηκε εκεί. Και τα δύο αεροσκάφη πυρπολήθηκαν αργότερα από τους Κερκυραίους για να μην πέσουν στα χέρια των Ιταλών.

Σελ. 330 και 331, << Στο μεταξύ επτά Swordfish της 815ης Μοίρας έκαναν στις 23.50 μια ενδιάμεση στάση στην Παραμυθιά ευρισκόμενα καθ, οδόν προς Αυλώνα, με επικεφαλής τον υποπλοίαρχο Τόρενς και Σπένς. Ήταν όλα σε αυτήν την περίπτωση οπλισμένα με τορπίλες. Πετώντας μέσα σε ομίχλη και με ελαττωμένη ορατότητα, ο σχηματισμός ανέβηκε στα 2.400 μέτρα προτού ολισθήσει πάλι κατεβαίνοντας για να επιτεθεί αυτόνομα το κάθε αεροσκάφος. Μόνο έξι Swordfish εκτέλεσαν επιθέσεις αφού ο υποπλοίαρχος Κ.Σ. ΛΗ είχε αναγκαστεί λόγω τεχνικών προβλημάτων να επιστρέψει πίσω νωρίς. Οι στόχοι δεν βρέθηκαν...

Μέσα στο σκοτάδι τα επιτιθέμενα πληρώματα υπερεκτίμησαν τα μεγέθη των αντίστοιχων στόχων τους, αλλά όχι και τα αποτελέσματα των βολών τους. Το ατμόπλοιο (Luciano), ένα φορτηγό εκτοπίσματος 3.329 τόνων βυθίστηκε και το ίδιο συνέβη με το μικρότερο (Σταμπάλια) εκτοπίσματος 1.228 τόνων. Δύο Βρετανικά πληρώματα δεν κατάφεραν να βρουν στόχους και 45 λεπτά αργότερα επέστρεψαν φέροντας ακόμη αναρτημένες τις τορπίλες τους, αλλά το υπ, αριθμόν P4137 με τους ανθυποπλοίαρχους Γ.Κ Σάρα και τον Τ. Μπραουκερ προσέκρουσε στο νερό και συνετρίβη. Το πλήρωμα του επέζησε και αιχμαλωτίστηκε.

15 Απριλίου 1941, ΣΦΟΔΡΕΣ ΑΕΡΟΜΑΧΙΕΣ ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αφού προσγειώθηκαν στην Παραμυθιά, για να ανεφοδιαστούν με καύσιμα, τα εναπομείναντα έξι αεροσκάφη έφυγαν τα ξημερώματα της 15ης Απριλίου 1941 για την Ελευσίνα. Αμέσως μόλις αναχώρησαν και προτού προλάβει να ανεφοδιαστεί με καύσιμα και να φύγει το πλήθος των Γιουγκοσλαβικών αεροσκαφών, Ιταλικά καταδιωκτικά MC200 της 22ης Σμηναρχίας Δίωξης εμφανίστηκαν σε χαμηλό ύψος πάνω από το αεροδρόμιο της Παραμυθιάς και εκτέλεσαν πολυβολισμό, ισχυριζόμενα ότι κατέστρεψαν έξι βομβαρδιστικά και ένα καταδιωκτικό και ότι προκάλεσαν ζημιές σε άλλα δέκα. Μερικές πηγές δηλώνουν ότι και τα 44 αεροσκάφη καταστράφηκαν, η, αχρηστεύθηκαν, αλλά δεν ισχύει κάτι

τέτοιο, καθώς εννέα από αυτά πέταξαν στις 19 Απριλίου, για την Αίγυπτο.

Τουλάχιστον ένας αεροπόρος σκοτώθηκε σε αυτήν την επίθεση. Στο μεταξύ εννέα G.50bis της Ιταλικής 24ης Σμηναρχίας Δίωξης προσέλαβαν τα Ιωάννινα, ενώ άλλα 15 τα κάλυπταν από ψηλότερα. Έξι Gladiator της 122ης Μοίρας των Ιωαννίνων κατάφεραν να απογειωθούν και άρχισε μια σκληρή αερομαχία.

Ο ανθυποσηναγός Μπράντον βρέθηκε στην ουρά ενός Ιταλικού Fiat, αλλά τα πολυβόλα του έπαθαν εμπλοκή και δέχθηκε την επίθεση ενός άλλου Ιταλικού αεροσκάφους, το οποίο κτύπησε άσχημα με πυρά το Gladiator και τραυμάτισε τον ίδιο. Καθώς κατέβαινε για να προσγειωθεί, τον ακολούθησαν αρκετά G.50, αλλά η αεράμυνα του αεροδρομίου τα έδιωξε. Οι Βρετανοί ισχυρίστηκαν ότι κατά την διάρκεια αυτής της εμπλοκής προκάλεσαν ζημιές σε δύο G.50, ενώ οι Ιταλοί πιλότοι ισχυρίστηκαν ότι κατέρριψαν σίγουρα τρία Gladiator και πιθανός και άλλα τρία, ενώ κατέστρεψαν και έξι αεροσκάφη στο έδαφος.

Εκτός από το αεροσκάφος του Μπράντον, η RAF δεν υπέστη άλλες απώλειες, αλλά το Γιουγκοσλάβικο S.79, που βρισκόταν στο αεροδρόμιο, καταστράφηκε και υπήρξαν και άλλα Γιουγκοσλαβικά αεροπλάνα, που έπεσαν θύματα του πολυβολισμού.

Γύρο στις 11.00 έφθασε ένα άλλο Γιουγκοσλάβικο D017K, μεταφέροντας τον αξιωματικό σύνδεσμο της RAF στην Γιουγκοσλαβία, τον υποσηναγό T.T Marlmpak, ο οποίος ενημέρωσε τον διοικητή στην Παραμυθιά ότι το ίδιο απόγευμα επρόκειτο να έλθουν και άλλα Γιουγκοσλαβικά αεροσκάφη. Επειδή το αεροδρόμιο ήταν σε φάση εκκένωσης, ζητήθηκε να παραμείνει πίσω ένας αξιωματικός της RAF, για να τα στείλει στο Αγρίνιο, όπου οι Έλληνες είχαν συμφωνήσει να δημιουργήσουν μια βάση για αυτά. Αφού πεταξε στα Ιωάννινα, για να ενημερώσουν τον αντισμήναρχο Λιούης σχετικά με αυτές τις ρυθμίσεις, ο Marlmpak επέστρεψε στο Μαυροβούνιο με ένα Dornier, για να τις επιβεβαιώσει. Τέσσερα S.79 και έξι D017K κατέφθασαν στις 14.00 και τα συνάντησε ο γιατρός της 211ης Μοίρας, σηναγός Γ.Π.Γκρίφιν, ο οποίος και ενημέρωσε τα πληρώματα τους, για τον νέο προορισμό τους.

Τα τέσσερα Savoia και δύο από τα Dornier ανεχώρησαν αμέσως, αλλά οι πιλότοι των υπολοίπων τεσσάρων αγνόησαν τις εκκλήσεις του Γκρίγκιν να φύγουν το ταχύτερο δυνατόν. Μέσα σε λίγα λεπτά, περίπου 40 Bf 109E κατέφθασαν πετώντας σε χαμηλό ύψος πάνω από το αεροδρόμιο και τα τέσσερα βομβαρδιστικά καταστράφηκαν. Την ίδια τύχη είχε και το αεροδρόμιο της Λάρισας όπου του επετέθηκαν εννέα Γερμανικά αεροσκάφη Messerschmitt και πολυβόλησαν αρκετά αεροσκάφη των Συμμάχων.

Στην φωτογραφία κάτω ένα Gloster Gladiator, της 80ης Μοίρας, κατεστραμμένο από τους Ιταλικούς βομβαρδισμούς που δέχθηκε το αεροδρόμιο της Παραμυθιάς στις 22 Μαρτίου του 1941.

Φωτο-αρχείο-Θώμας Στ. Γκινης

Bf 109E Gladiator της 80ης Μοίρας που καταστράφηκε κατά την διάρκεια ενός Ιταλικού εφόδου στην Παραμυθιά στις 22 Μαρτίου 1941. (Ε. Μπέδινγκτον-Σμίθ)

Φωτο-αρχείο-Θώμας Στ. Γκινης

Bf 109E Gladiator της 80ης Μοίρας που καταστράφηκε κατά την διάρκεια ενός Ιταλικού εφόδου στην Παραμυθιά στις 22 Μαρτίου 1941. (Ε. Μπέδινγκτον-Σμίθ)

Σελ. 338, <<Η Λάρισα, η Καλαμπάκα-Βασιλική, και η Παραμυθιά δεν ήταν πάντως οι μόνοι στόχοι, αφού στις 07.50 κύματα αεροσκαφών Bf109E προσέβαλαν τα Νιάματα, όπου έδρευε η 113η Μοίρα και όπου τα πληρώματα της έπαιρναν το πρωινό τους προτού απογειωθούν, για μια επιδρομή. Αυτή η πρώτη προσβολή από οκτώ Messerschmitt κατέστρεψε έξι από τα Blenheim της μονάδας και τραυμάτισε τέσσερις αεροπόρους. Δύο ώρες αργότερα τρία Bf 109E του Άξονα πέταξαν χαμηλά πάνω από το αεροδρόμιο και αχρήστευσαν και άλλα Blenheim, ενώ τραυμάτισαν άλλους δύο αεροπόρους....>>

Σελ. 343, <<Στα δυτικά η προέλαση των μονάδων του Γερμανικού ΧΜ Μηχανοκίνητου Σώματος από τα Σκόπια απειλούσε να υπερφαλαγγίσει το γενναίο, αλλά σχεδόν εξαντλημένο Τμήμα Στρατιάς της Ηπείρου. Η επίθεση κατά των Ιταλών είχε ήδη διακοπεί, ενώ η εκκένωση των αεροδρομίων, που βρίσκονταν λίγο πίσω από την γραμμή του μετώπου, ίδιος εκείνου της Παραμυθιάς, στέρησε από τους Έλληνες στρατιώτες την αεροπορική κάλυψη, που απολάμβαναν μέχρι τότε>>.

Σελ. 345, << Στην Ελευσίνα σημειώθηκε κατά την διάρκεια της ημέρας η άφιξη δύο Γιουγκοσλαβικών S.79 και δύο Lockheed 10A από την Παραμυθιά, που

μετέφεραν

όλα κυβερνητικό προσωπικό. Εκείνο το βραδυ ήλθε και προσγειώθηκε στο Μενίδι ένα DO 17K από την ίδια περιοχή, αλλά συνάντησε μια μή αναμενόμενη υποδοχή, όπως ανέφερε ο Μαρσέλ Κομό (ένας αεροπόρος της 33ης Μοίρας). Οι επιβάτες του που στις 15 Απριλίου 1941 είχαν επιβιώσει από τον κεραυνοβόλο πόλεμο σε βάρος της Παραμυθιάς, καθώς και από άλλους δύο σφοδρούς βομβαρδισμούς και επιθέσεις πολυβολισμού την ώρα που τα αεροπλάνα τους επισκευάζονταν, δεν δέχθηκαν ευγενικά τον όγκο των πυρών ελαφρών όπλων, που τους υποδέχθηκε από τους καχύποπτους στρατιώτες μας στο Μενίδι. Το αεροσκάφος έκανε τον γύρο του αεροδρομίου επί μισή ώρα, επειδή το κράτησαν οι βολές των αεροπόρων μας. Όταν τελικά προσγειώθηκε και ξεφόρτωσε ένα μπουλούκι από εξοργισμένους Γιουγκοσλάβους που κουνούσαν απειλητικά τις γροθιές τους, οι δικοί μας εξαφανίστηκαν...>>

Σελ. 346, << Κατά την διάρκεια της ημέρας τα εναπομείναντα Ελληνικά καταδιωκτικά στην Καλαμπάκα-Βασιλική αποσύρθηκαν στην Αμφίκλεια, στους πρόποδες του Παρνασσού, για να αποφύγουν τον κίνδυνο να συλληφθούν στο έδαφος από τα καταδιωκτικά της Λουφτβάφε τώρα, που ήταν γνωστή η τοποθεσία της βάσης τους. 21 καταδιωκτικά 11 PZL, 8 Gladiator και 2 Bloch 151- πέταξαν προς το νέο αεροδρόμιο τους. Στο μεταξύ η Παραμυθιά και η κοντινή Κατσικά (Ιωαννίνων) υπέστησαν πάλι πολυβολισμό από Bf 109, οι πιλότοι των οποίων ισχυρίστηκαν ότι κατέστρεψαν τρία αεροσκάφη στον πρώτο αεροδιάδρομο και δύο στο δεύτερο...>>

Σελ, 415, <<Στις 30 Απριλίου οι Συμμαχικές Δυνάμεις αρχίζουν σταδιακά να αποσύρουν τις κύριες στρατιωτικές τους δυνάμεις προς την Βόρειο Αφρική, για να υπερασπιστούν τις πετρελαιοπηγές, οι οποίες ήταν το μήλο τις έριδος και ο σημαντικότερος οικονομικός στόχος εκατέρωθεν. Έτσι περισυνέλεξαν από τα νησιά του Αιγαίου τις δυνάμεις τους με όποιο τρόπο μπορούσαν, γνωρίζοντας ότι τα πλοία τους ήταν ο κύριος στόχος της πανίσχυρης Λουφτβάφε.

Γράφει λοιπόν ο συγγραφέας:

<<Όλοι επιβιβάστηκαν, μαζί με έναν αριθμό Ελλήνων στρατιωτών και ψαράδων. Φτάνοντας στον κόλπο της Σούδας,(της Κρήτης), ένας από τους (στρατιώτες) αποδείχθηκε ότι ήταν Ελληνίδα κοπέλα, η οποία φορούσε κράνος και χλαίνη>>.

Σπάνια φωτογραφία ενός Gloster Gladiator MK 2 (καταδιωκτικό)

που επιχειρούσε από το αεροδρόμιο της Παραμυθιάς :

Φωτογραφία: Καράμπελας Ιωάννης του Αναστασίου, Διαβιβαστής.

Gloster Gladiator MK 2 (καταδιωκτικό) στην Παραρμυθία

Η εργασία που σας παρουσιάζουμε είναι απο το βιβλίο:
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 1940-1941,
Από την Ήπειρο και την Μακεδονία έως την Μάχη της Κρήτης.

Η φωτογραφία με το καταδιωκτικό, είναι απο το αρχείο του
Ιωάννη Καράμπελα, ιστοσελίδα,
www.argolikivivliothiki.gr

Μελλοντικά θα προστεθούν και άλλα ιστορικά στοιχεία
απο πηγές που έχουμε υπόψιν μας.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση της εργασίας και των φωτογραφιών,
χωρίς την αναφορά της ιστοσελίδας και του συντάκτη.

Επιμέλεια Θωμάς Στ. Γκίνης Ιούνιος 2013